

Процедурний Регламент
щодо відбору, здійснення арбітражу, відеотехнічного арбітражу,
атестації та ротачії польових арбітрів, асистентів арбітра,
відеоасистентів арбітра УАФ.

1. Основні положення

Організація, контроль та розвиток арбітражу, відеотехнічного арбітражу футбольних матчів є виключною прерогативою УАФ в особі Комітету арбітрів.

Багаторічна практика діяльності Комітету арбітрів УАФ та міжнародна практика, довела, що, як правило, всі арбітри, які розпочинають свою діяльність в футболі, мріють потрапити на вершину піраміди арбітражу, що надає їм можливість брати участь у проведенні змагань з футболу серед професіональних команд, але рухаючись до своєї мрії вони долають тривалу дистанцію арбітражу змагань за участі дитячо-юнацьких та аматорських команд.

Останніми роками склалася надійна та перевірена часом система поетапної підготовки арбітрів, яка виправдовує себе на практиці і полягає в наступному:

- проведення семінарів з підготовки арбітрів в Комітетах (школах) регіональних асоціацій за затвердженою КА УАФ програмою;
- арбітраж початкового рівня змагань, які проводяться регіональними асоціаціями футболу;
- проведення навчання в НШФА в для молодих перспективних арбітрів, які беруть участь в менторській програмі «Молоді таланти» (до 27 років);
- залучення до арбітражу матчів дитячо-юнацьких та аматорських Всеукраїнських змагань з футболу перспективних арбітрів, протягом проходження навчання в НШФА за програмою «Молоді таланти».
- залучення до арбітражу матчів Всеукраїнських змагань за участю команд професіональних футбольних клубів перспективних арбітрів, після успішного завершення навчання в НШФА та проходження заключного етапу підготовки «Молоді таланти».

Згідно п.п.5.4; 5.5; 5.7; 5.9; 5.13, ст.V «Регламенту Комітету арбітрів УАФ» КА УАФ визначає наступне:

До списку арбітрів та асистентів арбітра (далі арбітрів) КА УАФ, які беруть участь у проведенні Всеукраїнських змагань з футболу, повинні входити виключно арбітри, які мали досвід (*мінімум 2 роки*) арбітражу змагань регіонального рівня. Максимальний строк проведення арбітражу матчів за участі професіональних команд відповідної Ліги не може перевищувати (*незалежно від їхнього віку*):

➤	У - 19	УПЛ	– максимум	5 років
➤	Друга ліга ПФЛ		– максимум	5 років
➤	Перша ліга ПФЛ		– максимум	8 років
➤	Прем'єр – ліга		– максимум	10 років

*виняток щодо строку проведення арбітражу матчів Прем'єр-ліги надається арбітрам, що мають / мали статус арбітра Міжнародного рівня.

В окремих випадках можуть бути зроблені деякі виключення тим арбітрам, які вимушені були призупинити свою професійну діяльність на тривалий проміжок часу в наслідок травми / хвороби або інших суттєвих причин.

КА УАФ щорічно (*двічі на рік*) проводить всебічний аналіз атестації арбітрів та на його основі розглядає питання про доцільність залучення арбітрів до проведення змагань U–19 УПЛ, ПФЛ (Другої (максимум п'ять років) та Першої (максимум вісім років) ліг), які не мають перспектив та не підвищуються у класі, незалежно від їхнього віку. Для арбітрів, які проводять матчі найвищого національного рівня, за участі головних команд Прем'єр-ліги максимальний термін залучення арбітрів становить максимум десять років, за виключенням тих арбітрів, які мають/мали статус арбітра Міжнародної категорії.

2. З урахуванням вимог Конвенції УЄФА з метою ротації та всебічної підтримки арбітрів для покращення якості арбітражу футбольних матчів Регламент встановлює:

На початку кожного календарного року, КА УАФ інформує Виконком Асоціації футболу України про склад списків польових арбітрів, асистентів арбітра (далі арбітрів), відеотехнічних офіційних осіб матчу (далі ВАА та ПВАА), Всеукраїнських змагань з футболу (чемпіонатів та Кубка України з футболу за участі команд професійних клубів, складений та затверджений КА УАФ на поточний календарний рік.

Згідно вимог Конвенції УЄФА та Статуту Асоціації футболу України складання вищевказаних списків та відповідальність за них несе КА УАФ.

Комітети арбітрів регіональних асоціацій футболу (далі КА РФФ) до 20 грудня поточного року надають для розгляду КА УАФ списки кандидатів арбітрів на наступний календарний рік, які будуть брати участь у проведенні матчів аматорських та дитячо-юнацьких Всеукраїнських змагань з футболу, а також арбітрів, які вперше можуть залучатися до проведення змагань U-19 УПЛ і Другої ліги ПФЛ та інших рівнів, згідно вікового цензу:

- для арбітрів змагань юнацьких команд ДЮФЛ України – від **18** до **25** років, включно;
- для арбітрів змагань аматорських команд – від **20** до **30** років, включно;
- для арбітрів змагань жіночих команд (арбітри-жінки) – від **18** до **45** років, включно;
- для арбітрів U-19 УПЛ та Другої ліги ПФЛ – від **22** до **35** років, включно;
- для арбітрів Першої ліги ПФЛ – до **40** років, включно;
- для польових арбітрів та ВАА (VAR) Прем'єр ліги (головні команди) – до **45** років*, включно;
- для арбітрів змагань ветеранів – без обмежень.

* КА УАФ, як виключення, уважним чином розглядатиме можливість продовження перебування у списках офіційних осіб матчу і відеотехнічних офіційних осіб матчу та залучення до проведення змагань за участі головних команд «Прем'єр-ліги», які протягом року досягли вікового цензу.

Розгляд здійснюватиметься щорічно на підставі наступних вимог:

- результатів медичного обстеження;
- результатів тестів ФІФА, в т.ч. окремих спеціальних тестів з фізичної підготовки;
- результатів якості арбітражу і відеотехнічного арбітражу проведених матчів та позитивного поведіння.

У відповідності до Конвенції УЄФА та Статуту УАФ, КА УАФ має виключне право призначати арбітрів, ВАА, ПВАА на матчі відповідного рівня Всеукраїнських змагань з футболу.

В окремих випадках, незалежно від списків арбітрів (що складаються та затверджуються КА УАФ на початку кожного календарного року) для призначень на проведення матчів відповідної категорії змагань, з метою підвищення та набуття досвіду арбітрами, які мають якості, завдяки яким у майбутньому вони можливо будуть підвищені в класі, КА УАФ має право приймати рішення щодо призначення польових арбітрів, яких він (КА) вважає підготовленим для цього, на матчі чемпіонату категорії, вищої за відповідну поточну категорію / статус такого арбітра (*наприклад, арбітрів Першої ліги на матчі за участю головних команд, клубів Прем'єр-ліги так само, як арбітрів Другої ліги на матчі за участю команд, клубів Першої ліги, арбітрів змагань U-19 на матчі за участю команд, клубів Другої ліги*). Аналогічно, там де це є за необхідне, КА УАФ має право приймати рішення щодо призначення арбітрів на матчі рівень, яких є нижчим за відповідну поточну категорію такого арбітра (*наприклад, арбітрів Прем'єр-ліги на матчі за участю команд, клубів Першої ліги або Другої ліги тощо*).

Задля визначення вікового цензу арбітра слід враховувати те, що вік останнього не має перевищувати максимальний вік, зазначений для відповідного рівня змагань, станом на 1 січня поточного року.

Якщо арбітр, за віковим цензом завершує свою кар'єру, він бере участь у проведенні матчів відповідної ліги до 31 грудня поточного року.

На підставі списків кандидатів арбітрів на наступний рік, які будуть брати участь у проведенні матчів аматорських та дитячо-юнацьких Всеукраїнських змагань з футболу, а також арбітрів, рівень підготовки яких дозволяє проводити матчі U-19 УПЛ та Другої професійної ліги (за рішенням КА УАФ), згідно вікового цензу, матеріалів атестації, результатів педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки, урахування зауважень при проведенні арбітражу матчів або порушення загальноприйнятих правил поведінки за підсумками кожного поточного календарного року, проводиться відбір найбільш кваліфікованих, підготовлених арбітрів для включення до списку кандидатів та безпосередньої участі в педагогічному тестуванні з фізичної підготовки, Правил гри та методики арбітражу у тих обсягах, які необхідні для забезпечення кількісного та якісного проведення матчів відповідного рівня змагань.

3. Умови відбору, підтримки та залучення арбітрів до проведення Всеукраїнських дитячо-юнацьких змагань.

Арбітри, які вперше пропонуються для проведення арбітражу Всеукраїнських дитячо-юнацьких змагань, повинні мати:

- вік мінімум 18 та максимум 25 років;
- досвід практичного арбітражу змагань регіонального рівня (*не менше 2 років*);
- позитивні результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки.

Арбітри, які залучаються до проведення арбітражу матчів Всеукраїнських дитячо-юнацьких змагань, повинні мати результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну діяльність футбольного арбітра.

Примітка:

- Виняток за віком надається арбітрам, що мають досвід практичного арбітражу змагань регіонального рівня, і завершили кар'єру гравця за професійними командами пізніше 25 років, але максимум 30 років (*ігровий стаж виступів за професійними командами – 5 років*)

4. Умови відбору, підтримки та залучення арбітрів до проведення Всеукраїнських аматорських змагань.

Арбітри, які вперше залучаються до проведення арбітражу матчів Всеукраїнських аматорських змагань, повинні мати:

- високий рівень підготовки та проведення арбітражу матчів дитячо-юнацьких змагань ДЮФЛ України;
- позитивну атестацію після завершення навчання в НШФА за програмою «Молоді таланти»;
- позитивні результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки – Правил гри та методики арбітражу;
- вік максимум 27 років.

Арбітри, які залучаються до проведення арбітражу матчів Всеукраїнських аматорських змагань, повинні мати результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну діяльність футбольного арбітра.

По закінченню календарного року, згідно результатів атестації та успішного завершення навчання в НШФА за програмою «Молоді таланти» визначаються арбітри, які будуть в подальшому залучені до змагань за участі професіональних команд (*кількісний склад визначається Комітетом арбітрів УАФ*).

Примітка:

- Виняток за віком надається арбітрам, що мають досвід практичного арбітражу змагань регіонального рівня, і завершили кар'єру гравця за професіональні команди пізніше 27 років, але максимум 30 років (ігровий стаж виступів за професіональні команди – 5 років)

5. Умови відбору, підтримки та залучення арбітрів до проведення Всеукраїнських змагань U-19 УПЛ та ПФЛ «Друга ліга».

Арбітри, які вперше залучаються до проведення арбітражу матчів U-19 УПЛ та Другої ліги ПФЛ, повинні мати:

- позитивні результати атестації після завершення навчання в НШФА за програмою «Молоді таланти»;
- позитивні результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки – Правил гри та методики арбітражу;
- високий рівень проведення арбітражу матчів всеукраїнських змагань серед аматорів;
- вік максимум 30 років.

Арбітри, які залучаються до проведення арбітражу матчів U-19 УПЛ та Другої ліги, повинні мати результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну діяльність футбольного арбітра.

Арбітри (**мінімум 2 особи**) та А/арбітра (**мінімум 4 особи**) Другої ліги ПФЛ, які у поточному календарному році мали найвищі рейтингові показники якості арбітражу та відповідають рівню арбітражу Першої ліги ПФЛ, підвищуються у класі та переходять до групи Арбітрів/асистентів арбітра Першої ліги ПФЛ.

Арбітри (**мінімум 2 особи**) та А/арбітра (**мінімум 4 особи**) Другої ліги ПФЛ, які у поточному календарному році мали низький рейтинг якості арбітражу або суттєві

зауваження з атестації, або порушення дисциплінарного характеру при проведенні матчів, можуть понижуватися у класі аж до групи Арбітрів відповідної регіональної асоціації футболу (РАФ) та/або не залучатися до проведення матчів Всеукраїнських змагань з футболу.

При рівних рейтингових показниках якості арбітражу перевага надається:

- при підвищенні в класі арбітрам, які є старші за віком.
- при переведенні до групи Арбітрів відповідної РАФ та виключення зі списку арбітрів всеукраїнських змагань з футболу, арбітрам, які є молодші за віком.

При певних обставинах найкращі арбітри аматорської ліги згідно результатів атестації за списком доповнюють кількісний склад арбітрів U-19 УПЛ та Другої ліги ПФЛ загальна кількість яких повинна бути мінімум **32 особи** або асистентів загальна кількість яких повинна бути мінімум **48 осіб**, перед початком весняної частини змагань.

До проведення арбітражу змагань U-19 УПЛ та Другої ліги ПФЛ не залучаються арбітри, що проводили матчі U-19 УПЛ та другої ліги та протягом п'яти років (незалежно від його віку) не підвищилися у класі та/або мають суттєві зауваження, низькі рейтингові показники практичного арбітражу матчів U-19 УПЛ та Другої ліги.

Примітка:

- Виняток за віком надається арбітрам, що мають досвід практичного арбітражу змагань регіонального рівня і завершили кар'єру гравця професіональних команд пізніше 27 років але максимум 32 роки.
- Загальний кількісний склад арбітрів / асистентів може регулюватись (як в бік збільшення так і в бік зменшення) та має враховувати потреби Ліги та якісного навантаження ООМ.

6. Умови відбору, підтримки та залучення арбітрів до проведення Всеукраїнських змагань ПФЛ «Перша ліга».

КА УАФ визначає арбітрів, які вперше залучаються до проведення арбітражу матчів першої ліги ПФЛ, повинні мати:

- високий рівень підготовки та проведення арбітражу матчів Другої ліги ПФЛ;
- позитивні результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки – Правил гри та методики арбітражу;
- строк проведення арбітражу матчів Другої ліги (не більше 5 років);
- вік максимум 33 роки.

Арбітри, які залучаються до проведення арбітражу матчів Першої ліги, повинні мати результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну діяльність футбольного арбітра.

Арбітри (**мінімум 2 особи**), асистенти арбітра (**мінімум 4 особи**) Першої ліги ПФЛ, які у поточному календарному році мали найвищі рейтингові показники якості арбітражу та відповідають вимогам арбітражу змагань головних команд Прем'єр-ліги підвищуються у класі та переходять до групи Арбітрів та А/арбітра Прем'єр - ліги.

Арбітри (**мінімум 2 особи**), асистенти арбітра (**мінімум 2 особи**) Першої ліги ПФЛ, які у поточному календарному році мали низький рейтинг якості арбітражу або суттєві зауваження з атестації, або порушення дисциплінарного характеру при проведенні матчів, можуть понижуватися у класі аж до групи Арбітрів відповідної регіональної асоціації футболу РАФ та/або не залучатися до проведення матчів Всеукраїнських змагань з футболу.

При рівних рейтингових показниках якості арбітражу перевага надається:

- при підвищенні в класі арбітрам, які є старші за віком;
- при переведенні до групи Арбітрів відповідної РАФ та виключення зі списку арбітрів всеукраїнських змагань з футболу, арбітрам, які є молодші за віком.

При певних обставинах найкращі арбітри/асистенти Другої ліги ПФЛ згідно результатів атестації доповнюють кількісний склад арбітрів Першої ліги ПФЛ, загальна кількість яких повинна бути мінімум **20 осіб** або асистентів загальна кількість яких повинна бути мінімум **35 осіб**, перед початком весняної частини змагань.

До проведення арбітражу змагань Першої ліги не залучаються арбітри/асистенти арбітра, що проводили матчі Першої ліги ПФЛ та протягом восьми років (незалежно від його віку) не підвищилися у класі та/або мають серйозні зауваження, низькі рейтингові показники практичного арбітражу матчів Першої ліги ПФЛ.

Примітка:

Загальний кількісний склад арбітрів / асистентів може регулюватись / змінюватись (*як в бік збільшення так і в бік зменшення*) та має враховувати потреби Ліги та якісного навантаження ООМ.

7. Умови відбору, підтримки та залучення арбітрів до проведення Всеукраїнських змагань ОПФКУ «Прем'єр -ліга».

КА УАФ визначає арбітрів і відео асистентів арбітра (ВАА), які вперше залучаються до проведення арбітражу та відеотехнічного арбітражу матчів за участі головних команд Прем'єр – ліги, повинні мати:

- високий рівень підготовки та проведення арбітражу матчів Першої ліги ПФЛ;
- позитивні результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки – Правил гри та методики арбітражу;
- строк проведення арбітражу матчів Першої ліги (не більше 8 років);
- вік максимум 35 років.

Польові арбітри, які залучаються до проведення арбітражу матчів за участі головних команд Прем'єр – ліги, повинні мати результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну діяльність футбольного арбітра.

Арбітри (**мінімум 2 особи**), асистенти арбітра (**мінімум 4 особи**), ВАА та ПВАА* (див.нижче) Прем'єр – ліги, які у поточному календарному році мали низький рейтинг якості арбітражу, відеотехнічного арбітражу або суттєві зауваження з атестації, або порушення дисциплінарного характеру при проведенні матчів, можуть понижуватися у класі аж до групи Арбітрів відповідної регіональної асоціації футболу РАФ та/або не залучатися до проведення матчів Всеукраїнських змагань з футболу.

При рівних рейтингових показниках якості арбітражу перевага надається:

- при переведенні до групи арбітрів відповідної РАФ та виключення зі списку арбітрів Всеукраїнських змагань з футболу, арбітрам, які є молодші за віком.

При певних обставинах найкращі арбітри/асистенти арбітра Першої ліги згідно результатів атестації за списком доповнюють кількісний склад арбітрів Прем'єр - ліги загальна кількість яких повинна бути мінімум **20 осіб** або асистентів загальна кількість яких повинна бути мінімум **36 осіб**, перед початком весняної частини змагань.

***ВАА та ПВАА** – кількість визначається за потребою та можливістю підготовки.

До проведення арбітражу, відеотехнічного арбітражу змагань Прем'єр - ліги не залучаються арбітри, ВАА, ПВАА, які проводили матчі Прем'єр - ліги протягом десяти років (незалежно від його віку) та/або мають серйозні зауваження, низькі рейтингові показники практичного арбітражу матчів Прем'єр - ліги.

Примітка:

Загальний кількісний склад арбітрів, ВАА, ПВАА може регулюватись / змінюватися (як в бік збільшення так і в бік зменшення) та має враховувати потреби Ліги та якісного навантаження ООМ і ВООМ.

* КА УАФ, як виключення, уважним чином розглядатиме можливість продовження перебування у списках офіційних осіб матчу (ООМ) і відеотехнічних офіційних осіб матчу (ВООМ) та залучення до проведення змагань за участі головних команд «Прем'єр-ліги», які протягом року досягли вікового цензу.

Розгляд здійснюватиметься щорічно на підставі наступних вимог:

- результати медичного обстеження;
- результати тестів ФІФА, в т.ч. окремих спеціальних тестів з фізичної підготовки;
- результати арбітражу, відеотехнічного арбітражу проведених матчів та позитивну характеристику і поведінку.

7. Атестація арбітрів за підсумками року.

Атестацію проходять всі арбітри, ВАА, ПВАА, які брали участь в арбітражі матчів Всеукраїнських змагань з футболу та провели не менше п'яти матчів відповідного рівня.

Під атестацією слід розуміти загальний висновок КА УАФ, в якому враховуються наступні критерії:

- рейтинг якості арбітражу (складений на основі оцінок виставлених спостерігачами арбітражу і членами КА);
- результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки;
- інформація викладена в Рапортах спостерігачів арбітражу УАФ;
- перспективи арбітра, ВАА, ПВАА;
- строк проведення арбітражу матчів відповідної ліги;
- віковий ценз;
- результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну діяльність футбольного арбітра.
- дотримання загальноприйнятих правил поведінки, а також інші матеріали, що є в розпорядженні КА УАФ.

Атестація арбітрів, ВАА, ПВАА, за підсумками року визначає, що арбітр, ВАА, ПВАА відповідає вимогам, що встановлюються для проведення змагань відповідної ліги, а також надає оцінку його діяльності, в поточному календарному році.

КА УАФ визначає, наскільки арбітр, ВАА, ПВАА демонструє стабільність та має перспективу, чи доцільність його залучення до арбітражу, відеотехнічного арбітражу в подальшому та в якій якості, і приймає рішення щодо включення кандидата до списків арбітрів, ВАА, ПВАА відповідного рівня.

При підвищенні категорії / рівня арбітрів, ВАА, ПВАА КА УАФ може враховувати кількісний склад представників однієї регіональної асоціації футболу відповідного рівня та враховує цей аспект при ротації.

Офіційні особи матчу (ООМ) та відеотехнічні офіційні особи матчу (ВООМ), які беруть участь у проведенні змагань за участі команд професіональних футбольних клубів визначаються КА УАФ, загальний кількісний склад ООМ, ВООМ може регулюватись / змінюватись *(як в бік збільшення так і в бік зменшення)* та має враховувати потреби Ліги та якісного навантаження ООМ та ВООМ.

Після відповідного рішення КА УАФ інформація щодо атестації арбітрів надається кожному КА РАФ.

Згідно річних рейтингових показників якості арбітражу визначається десять кращих польових арбітрів Прем'єр - ліги (6 арбітрів та 4 асистента арбітра) згідно «Положення про визначення 10 кращих арбітрів України за рейтингом».

8. Вимоги цього положення набувають чинності з початку спортивного сезону 2023/2024рр. Зміни та доповнення вступають в дію з моменту прийняття.

Всі питання, що не врегульовані цим Регламентом, вирішуються КА УАФ.

Голова Комітету арбітрів УАФ

Л.Лучі